

ຄຳນຳ

ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນໜຶ່ງແຜນງານບຸລິສິດທີ່ສຳຄັນຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າ ໄມ້ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດຊຸມນະບົດໃຫ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໜັ້ນທ່ຽງ ແລະ ບັບປຸງຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ. ການຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງປະຊາຊົນໃນການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນກຸນແຈສຳຄັນ ໃນການກະຕຸກຊຸກຍູ້ຂະບວນການຜະລິດໃຫ້ມີປະສິຜົນສູງ, ຍືນຍົງ ແລະ ໄປຕາມທິດພັດທະນາສີຂຽວ.

ເລີ່ມແຕ່ຊຸມປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ, ການປູກໝາກແຫ່ງ ແມ່ນທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ດີໃນການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ໃນເຂດຊຸມນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກທາງພາກເໜືອ ຫັນຈາກການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ໄປສູ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບຄົງທີ່. ສະນັ້ນ, ໄລຍະຜ່ານມາຈົນເຖິງປະຈຸບັນ ຫລາຍໂຄງການພັດທະນາຂອງລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນໄດ້ມີການສົ່ງເສີມປະຊາຊົນປູກໝາກແຫ່ງເປັນສິນຄ້າ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ແລະ ໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ການປູກໝາກແຫ່ງທັງສອງສາຍພັນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນປະສິບຜົນສຳເລັດຢູ່ແຂວງ ຜຶ້ງສາລີ ແລະ ອຸດົມໄຊ, ເຊິ່ງໃນ ແຕ່ລະປີປະຊາຊົນມີລາຍຮັບຈາກການຂາຍໝາກແຫ່ງ ເປັນຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍ ຕົວຢ່າງປະຊາຊົນ ບ້ານ ມີໄຊ ເມືອງ ນາໜີ້ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ມີລາຍຮັບຈາກການຂາຍໝາກແຫ່ງສະເລ່ຍ 11.6 ລ້ານກີບ/ຄົວຄອບ/ປີ, ມາຮອດປະຈຸບັນ ປະຊາຊົນຫລາຍບ້ານ ໄດ້ຖືເອົາການປູກແຫ່ງເປັນສິນຄ້າ ປ່ຽນແທນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໄດ້ຢ່າງສິ້ນເຊີງ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຮັບການປົວແປງ ແລະ ບັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ປະຊາຊົນມີຄວາມຕື່ນຕົວ ແລະ ເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ໂຄງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍານ (SUFORD-SU) ແມ່ນໂຄງການຂອງລັດຖະບານໂດຍແມ່ນ ກົມປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຮ່ວມກັບອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຫັນໄດ້ ກາລະໂອກາດດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາການປູກ ໝາກແຫ່ງ

ເປັນສິນຄ້າ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳ ການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນໃນບ້ານເປົ້າໝາຍ ຂອງໂຄງການ. ແຕ່ປະຊາຊົນໃນເຂດບ້ານເປົ້າໝາຍ, ຍັງຂາດຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມຊຳນານໃນ ການປູກໝາກແຫ່ງໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນທີ່ດີ.

ສະນັ້ນ, ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ຈຶ່ງ ໄດ້ສ້າງປຶ້ມຄູ່ມື ໝາກແຫ່ງ ສຳລັບຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເຫຼັ້ມນີ້ຂຶ້ນມາ ເພື່ອປະກອບສ່ວນຊ່ວຍ ເສີມສ້າງຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດໝາກແຫ່ງ ໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ປຶ້ມຄູ່ມືໝາກແຫ່ງ ສຳລັບຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ມີຄວາມສຳຄັນແນວໃດ ?

ປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້ ສ້າງຂຶ້ນມາໄດ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກຜົນສຶກສາຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນຂອງຊາວ ບ້ານ ຢູ່ເມືອງ ນາໝໍ້ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ເມືອງ ລອງ ແລະ ນາແລ ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດການປູກໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ແລະ ປາກຊ່ອງ, ທີ່ມີປະສິບການມາຫລາຍກວ່າ 10 ປີ, ເຊິ່ງລວມມີຜູ້ປະສິບຜົນສຳເລັດ ແລະ ຫລື້ມເຫຼວ ມາປະສົມປະສານເຂົ້າກັນກັບຂໍ້ມູນທາງວິຊາ ການຈາກບັນດາໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້ ແມ່ນ ເຄື່ອງມືທາງວິຊາການ ໃຫ້ພະນັກງານພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ໃນລະດັບສູນ ກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ນຳເອົາໄປເຜີຍແຜ່ ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ໃນການປູກ ໝາກແຫ່ງ ເປັນສິນຄ້າ ປະກອບສ່ວນຊ່ວຍຍົກສູງຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ມີ ຄວາມສຳນານງານ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນສູງ.

ຫົວຫນ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ

ສາລະບານ

ເນື້ອໃນ	ໜ້າທີ
1. ໝາກແໜ່ງແມ່ນຫຍັງ?	8
1.1 ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ	8
1.2 ລະບົບຮາກ, ການເກີດດອກ ແລະ ອອກໝາກ	10
1.3 ການກະຈາຍພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດ	12
1.4 ຄຸນປະໂຫຍດ ແລະ ການນໍາໃຊ້	13
1.5 ການຕະຫລາດ	13
1.6 ການລົງທຶນປູກໝາກແໜ່ງ	14
2. ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	17
2.1 ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	18
2.1.1 ລັກສະນະພື້ນທີ່	18
2.1.2 ປະລິມານນໍ້າຝົນ	19
2.1.3 ສະພາບພູມອາກາດ ແລະ ລະບົບນິເວດ	19
2.2 ການຄັດເລືອກແນວພັນ ແລະ ການກະກຽມແນວພັນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	20
2.2.1 ການຄັດເລືອກແນວພັນ	20
2.2.2 ການກະກຽມແນວພັນ	22
2.3 ເຕັກນິກການປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	24
2.3.1 ການບຸກເບີກພື້ນທີ່	24
2.3.2 ການກໍານົດໄລຍະຫ່າງ	25
2.3.3 ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ	26
2.3.4 ວິທີປູກ	26

2.4	ການປົວລະບັດຮັກສາສວນປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	29
2.5	ການເກັບກູ້ ແລະ ການປຸງແຕ່ງໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	30
2.5.1	ການເກັບກູ້	30
2.5.2	ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເກັບຮັກສາໝາກແໜ່ງກ່ອນການຂາຍ	32
3.	ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ	34
3.1	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ	35
3.1.1	ລັກສະນະພື້ນທີ່	35
3.1.2	ປະລິມານນໍ້າຝົນ	36
3.1.3	ສະພາບພູມອາກາດ	36
3.2	ແນວພັນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ	37
3.3	ເຕັກນິກການປູກໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ	39
3.3.1	ການບຸກເບີກພື້ນທີ່	39
3.3.2	ການກໍານົດໄລຍະຫ່າງ	39
3.3.3	ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ	40
3.3.4	ວິທີປູກ	41
3.4	ການປົວລະບັດຮັກສາສວນປູກໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ	42
3.5	ການເກັບກູ້ ແລະ ການປຸງແຕ່ງໝາກແໜ່ງ	43
3.5.1	ການເກັບກູ້	43
3.5.2	ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເກັບຮັກສາໝາກແໜ່ງກ່ອນການຂາຍ	44
	ເອກະສານຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ທົບທວນ	46

ສາລະບານຮູບພາບ

ຮູບພາບ	ໜ້າທີ
01: ສວນປູກຫມາກແຫນ່ງກວາງຕຸງ	8
02: ລັກສະນະຕົ້ນຫມາກແຫນ່ງປາກຊຸ່ອາ	8
03: ຊຸ່ດອກເກີດຢູ່ອາກແຫນ່ງ	9
04: ລັກສະນະໃບຫມາກແຫນ່ງກວາງຕຸງ	9
05: ລັກສະນະໃບຫມາກແຫນ່ງປາກຊຸ່ອາ	9
06: ລິ້ນໃບຂອາຕົ້ນຫມາກແຫນ່ງ	10
07: ລິ້ນໃບລິ້ນຕົ້ນຫມາກແຫນ່ງກວາງຕຸງ	10
08: ລິ້ນໃບຍາວຕົ້ນຫມາກແຫນ່ງປາກຊຸ່ອາ	10
09: ລະບົບຮາກຂອາຕົ້ນຫມາກແຫນ່ງ	11
10: ແຜນທີ່ສະເພາະເຂດອາກາດໃນ ສ ປປ ລາວ	12
11: ແຜນວາດຕ່ອາໄສ້ມູນຄ່າຫມາກແຫນ່ງ	13
12: ສວນປູກຫມາກແຫນ່ງກວາງຕຸງ ເມືອງ ນາທຸ້ມ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ	17
13: ລັກສະນະດິນທີ່ເຫມາະສົມ	18
14: ລັກສະນະພື້ນທີ່ ທີ່ເຫມາະສົມ	18
15: ແມງໄມ້ຊ່ວຍໃນການປະສົມເກສອນ	21
16: ການທຽມເຫຼົ້າຫມາກແຫນ່ງ	22
17: ລັກສະນະເຫຼົ້າຫລັງຈາກທຽມ	22
18: ເບ້ຍຕົ້ນຫມາກແຫນ່ງກວາງຕຸງອາຍຸ 2 ປີ	23
19: ການຂັ້ນສັ່ງເບ້ຍຫມາກແຫນ່ງ	26
20: ການຂຸດຂຸມປູກ	27
21: ການນຳເອົາເຫຼົ້າລົງປູກ	27
22: ການນຳເອົາດິນດຸ້ມເຫຼົ້າບໍ່ໃຫ້ດົ່ວມຄໍເຫຼົ້າ	27

23:	ຄຳອາກອນຕົ້ນທມາກແຫນ່ງ	28
24:	ການອະນາໄມກຳຈັດຈັດຊະພືດ	29
25:	ສວນປູກທີ່ໄດ້ຮັບການອະນາໄມດີ	29
26:	ແສງແດດສ່ອງພ່ານທີ່ເໝາະສົມ 50%	29
27:	ເປົ້າປານຈັບຈຸທມາກແຫນ່ງ	31
28:	ທມາກແຫນ່ງກວາງຕຸງ	31
29:	ການອົບແຫ້ງທມາກແຫນ່ງ	32
30:	ເຕົ້າອົບທມາກແຫນ່ງ	32
31:	ສວນປູກທມາກແຫນ່ງປາກຊ່ອງ	34
32:	ການໃຊ້ມື້ຈັບຄຳອາກເພື່ອທລົກເທົ້າ ແລະ ລົກສະນະເທົ້າທລົງການທລົກ	37
33:	ຄໍເທົ້າ	38
34:	ການຈຳອາກເຄົ້າໃຫ້ໄດ້ຂະໜາດທີ່ພໍດີ ແລະ ການຈຳອາກແຫນ່ງອ່ອນໄວ້	38
35:	ການບຸກເບີກພື້ນທີ່ສວນປູກ	39
36:	ໄລຍະທ່າງລະທ່າງຕົ້ນ	39
37:	ຕົ້ນທມາກແຫນ່ງປາກຊ່ອງ	41
38:	ຈັດຊະພືດປົກຄຸມຕົ້ນທມາກແຫນ່ງ	42
39:	ຕັດສາຕົ້ນແກ່ອອກ	42
40:	ທມາກແຫນ່ງປາກຊ່ອງທີ່ສຸກດີ	43
41:	ການຢ່າງທມາກແຫນ່ງ	44
42:	ການຄວບຄຸມຄວາມອ້ອນ	44
43:	ການຕາກແດດທມາກແຫນ່ງເພື່ອໃຫ້ທມາກແຫ້ງ	45

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ເນື້ອໃນ

ໜ້າທີ

ຕາຕະລາງ 01 :	ລາຄາໜາກແໜ່ງໃນຂັ້ນບ້ານ	14
ຕາຕະລາງ 02:	ການຄິດໄລ່ຕົ້ນທຶນການປູກໜາກແໜ່ງແຕ່ໃນປີທີ 1 ຮອດປີທີ 10	15

1. ໝາກແໜ່ງແມ່ນຫຍັງ?

ຕະກຸນ : **ZINGIBERACEAE** (ຂົງ - ຂ່າ)

ຊື່ທ້ອງຖິ່ນ : ໝາກແໜ່ງແດງ-ພັນຈາກປາກຊ່ອງ (ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ), ໝາກແໜ່ງແດງ-ພັນຈາກກວາງຕຸງ (ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ), ໝາກແໜ່ງຂຽວ, ໝາກແໜ່ງຫົວໂລ້ນ, ໝາກແໜ່ງເພື່ອນ, ໝາກແໜ່ງຕາຄວາຍ.

ຊື່ວິທະຍາສາດ : **Amomum spp ;**
-**A. longiligulare** (ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ)
-**A. villosum var. xanthioides** (ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ)

ຮູບພາບ 01: ສວນປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

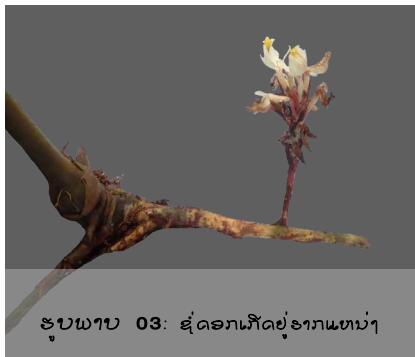
ຮູບພາບ 02: ລັກສະນະຕົ້ນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ

1.1 ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ

ຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ຖືກຈັດເຂົ້າໃນໝວດພືດຜັກ ຫລື ພືດສະໝຸນໄພ ລຳຕົ້ນບໍ່ເປັນເນື້ອໄມ້ ມີເຫງົ້າຮາກທີ່ໝາແໜ້ນ ແລະ ມີຄວາມສູງ ປະມານ 2 ແມັດ - 3.5 ແມັດ. ໃບແລບຍາວ (ມີຄວາມກວ້າງ ປະມານ 7 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ຄວາມຍາວ 50 ຊັງຕີແມັດ) ຊຸ່ດອກເກີດຈາກຮາກແໜງ ມີສີຂາວເປັນຫຼາຍຄູ່. ໝາກເປັນແຄ້ບຊຸນ, ຮູບໄຂ່, ນ້ອຍ, ສີແດງ, ຍາວ 2 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ແກ່ນ

ສີນ້ຳຕານ ທີ່ມີກິ່ນຫອມຄ້າຍຄືກິ່ນ ກາລະບູນ. ໝາກແໜ່ງເກີດດອກເລີ່ມແຕ່ ເດືອນມີນາຫາມິຖຸນາ (ເດືອນ 3 ຫາ 6) ແລະ ອອກໝາກໃນເດືອນມິຖຸນາ ຫາ ເດືອນ ຕຸລາ (ເດືອນ 6 ຫາ 10). ການຈຳແນກຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງກັບ ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ມີລັກສະນະດັ່ງນີ້ :

ຮູບພາບ 03: ຊຸ່ດອກເກີດຢູ່ອາກພູຫນ່າ

ລັກສະນະເດັ່ນຂອງໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ	ລັກສະນະເດັ່ນຂອງໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ
<ul style="list-style-type: none"> - ເກີດ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ໃນພື້ນທີ່ກ້ອງຮົ່ມໄມ້ ມີແສງສ່ອງຜ່ານ 50%. - ລຳຕົ້ນກ້ຽງ ແລະ ມົ່ນ - ໃບສີຂຽວເຂັ້ມ ແລະ ບາງ - ລິ້ນໃບສັ້ນ - ໝາກສຸກແກ່ ໃນເວລາໃກ້ຄຽງກັນ. - ໝາກສີແດງ, ແກ່ນມີລິດຊາດເຜັດ, ຮິນ 	<ul style="list-style-type: none"> - ເກີດ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ໃນພື້ນທີ່ເປີດແປນ. - ລຳຕົ້ນຫຍາບຊຸ່າ. - ໃບສີຂຽວ, ມີຂະໜາດກວ້າງ ແລະ ມີຄວາມໝາກວ່າໃບໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ. - ລິ້ນໃບຍາວ - ໝາກສຸກແກ່ ໃນເວລາບໍ່ພ້ອມກັນ - ໝາກສີແດງ, ແກ່ນມີລິດຊາດເຜັດ, ສົ້ມ

ຮູບພາບ 04: ລັກສະນະໃບໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

ຮູບພາບ 05: ລັກສະນະໃບໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ

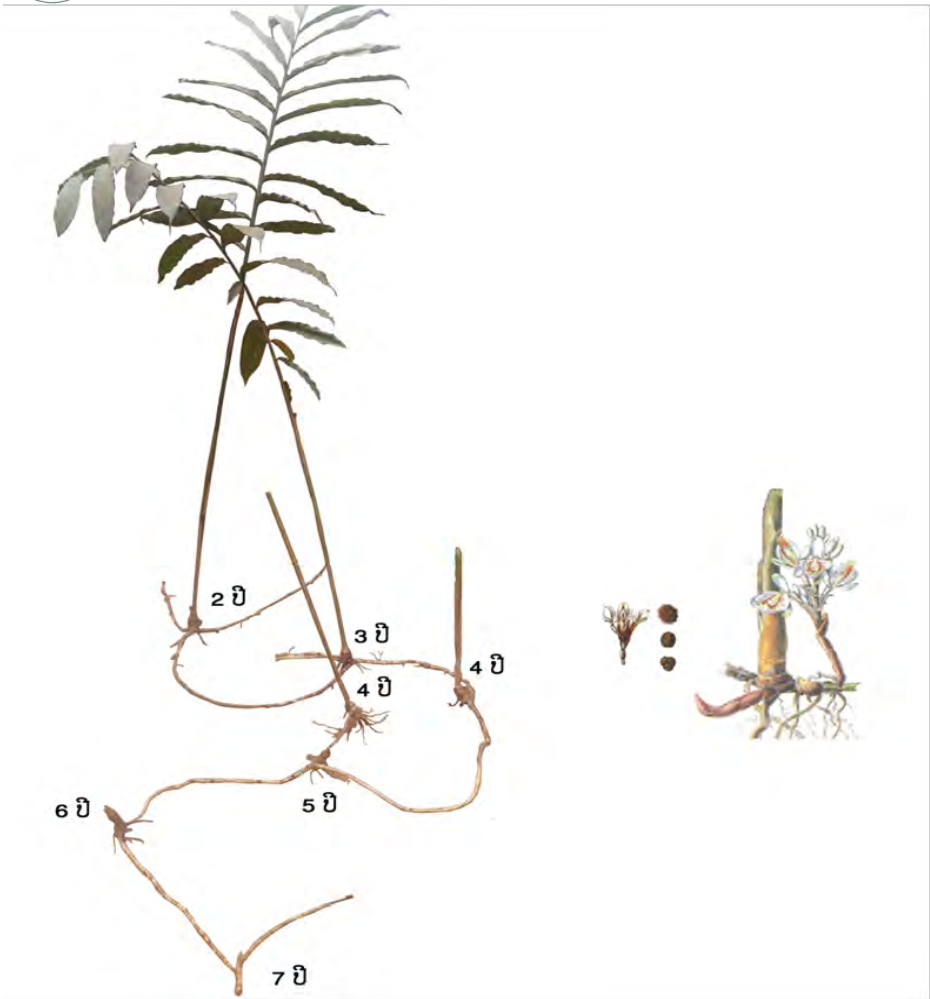
ຮູບພາບ 06: ລິ້ນໃບຂອງຕົ້ນຫມາກແທນ່າ

ຮູບພາບ 07: ລິ້ນໃບສັ້ນຕົ້ນຫມາກແທນ່າກວາຕາ ຮູບພາບ 08: ລິ້ນໃບຍາວຕົ້ນຫມາກແທນ່າປາກຊ່ອງ

1.2 ລະບົບຮາກ, ການເກີດດອກ ແລະ ອອກໝາກ

ໝາກແຫ່ງທຸກຊະນິດພັນແມ່ນມີລະບົບຮາກຄືກັນ, ແຕ່ພັນດ້ວຍລະບົບຮາກ ພ້ອມທັງເກີດດອກ ແລະ ໝາກ ຕາມຮາກແໜງບໍລິເວນເທິງ. ລໍາຕົ້ນໝາກແຫ່ງ ຈະມີອາຍຸ ປະມານ 4 ປີ ຈາກນັ້ນມັນຈະຫ່ຽວແຫ້ງຕາຍ ແຕ່ລະບົບຮາກຂອງມັນຍັງຄົງຢູ່ (ຮູບ 9). ຕົ້ນໝາກແຫ່ງຈະໃຫ້ໝາກ ເມື່ອລໍາຕົ້ນມີອາຍຸ 2 - 4 ປີ.

ຮູບພາບ 09: ລະບົບຮາກຂອງຕົ້ນໝາກແຫນ່ງ

ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງອ່ອນ ຈະມີຮາກແຫນ່ງປົ່ງອອກຢ່າງໜ້ອຍ 2 ແຫ່ງຂຶ້ນໄປ ຕົ້ນທີ່ເກີດຢູ່ຂອບສວນ ໄດ້ຮັບແສງພຽງພໍ ຈະປົ່ງຮາກແຫນ່ງຫລາຍກວ່າ ໃນຂະນະທີ່ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງເກີດບໍລິເວນກາງສວນທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນສູງ ຈະປົ່ງຮາກແຫນ່ງໜ້ອຍ ແລະ ຕົ້ນອ່ອນ (ຕົ້ນສືບພັນ) ມີຈຳນວນໜ້ອຍ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ສວນປູກໝາກແຫນ່ງໃຫ້ຜົນຜະລິດບໍ່ຄົງທີ່ ເພາະມັນຂຶ້ນກັບຈຳນວນຕົ້ນໃຫ້ຜົນຜະລິດ.

1.3 ການກະຈາຍພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດ

ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ສາມາດພົບເຫັນ ໝາກແຫ່ງຫລາຍຊະນິດພັນໃນທຳມະຊາດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ມັກພົບ ເຫັນຕາມແຄມຫ້ວຍນ້ຳໃນປ່າປະສົມຜັດໃບ, ປ່າດົງດິບ. ໝາກແຫ່ງ ແຕ່ລະຊະນິດ ມີລະບົບນິເວດ ແລະ ການກະຈາຍພັນແຕກຕ່າງກັນ ຄື: ໝາກແຫ່ງແດງພັນ ຈາກປາກຊ່ອງກະຈາຍພັນ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ໃນພື້ນທີ່ເປີດແປນ ເຂດອາກາດ ລົມມໍລະສຸມ ເຂດ ພູພຽງບໍລິເວນ ໃນລະດັບຄວາມສູງຈາກລະດັບໜ້ານ້ຳທະເລ ບໍ່ເກີນ 900 ແມັດ.

ຮູບພາບ 10: ແຜນທີ່ສະແດງເຂດອາກາດໃນ ສ ປປ ລາວ

ມາຮອດປະຈຸບັນໝາກແຫ່ງພັນປາກຊ່ອງ ແມ່ນນິຍົມກັນປູກຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແຕ່ພາກໃຕ້ ຈົນເຖິງພາກເໜືອ ດ້ານຕາເວັນຕົກ ເຂດອາກາດຮ້ອນອົບເອົ້າ (ຮູບ 10). ໃນຂະນະທີ່ໝາກແຫ່ງແດງພັນກວາງຕຸງ (ສປ ຈີນ) ສາມາດປູກ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນສູງໃນເຂດອາກາດເຄິ່ງອົບອຸ່ນທາງພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ອື່ນໆ ໃນລະດັບຄວາມສູງຈາກໜ້ານ້ຳທະເລ ແຕ່ 800 ແມັດ - 1,500 ແມັດ.

ໝາຍເຫດ: ສວນປູກໝາກແຫ່ງ ທີ່ມີອາຍຸ 3 ປີ ຂຶ້ນໄປ ຈະມີຄວາມໜ້າແໜ້ນປະມານ 98,000 ຕົ້ນ/ເຮັກຕາ ຫາ 150,000 ຕົ້ນ/ເຮັກຕາ.

1.4 ຄຸນປະໂຫຍດ ແລະ ການນຳໃຊ້

ໝາກແໜ່ງ ບໍ່ນິຍົມກັນນຳໃຊ້ປະໂຫຍດໃນລາວ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສົ່ງອອກໄປຍັງຕະຫລາດຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດຈີນ ເຊິ່ງນຳໃຊ້ໝາກແໜ່ງເປັນເຄື່ອງເທດ ທີ່ມີສ່ວນປະສົມສຳຄັນຂອງຢາຫລາຍຊະນິດ ຄື: ຢາແຕ້ເຈັບທ້ອງ, ແກ້ອາການທ້ອງອິດ, ແລະ ຊ່ວຍຍ່ອຍອາຫານ, ພ້ອມນີ້ມັນຍັງຖືກນຳໃຊ້ຄ້ຽວສ້າງລົມຫາຍໃຈສົດຊື່ນ ແລະ ແຂ້ວຂາວສະອາດ. ນ້ຳມັນສີຂາວ ທີ່ສະກັດຈາກແກ່ນໝາກແໜ່ງ ເມື່ອຮັບປະທານ (ກິນ) ຊ່ວຍ ໃຫ້ກິນເຂົ້າແຊບ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໝາກ ແລະ ແກ່ນໝາກແໜ່ງ ຍັງນຳໄປປຸງແຕ່ງເປັນອາຫານຫວານຫລາຍຊະນິດ ຫລື ອາຫານລົດຊາດເຜັດ ປະເພດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ແກງ... ໝາກແໜ່ງໄດ້ຖືກຂະໜານນາມວ່າ ເປັນສຸດຍອດເຄື່ອງເທດ ທີ່ນຳໃຊ້ບໍລິໂພກມາແຕ່ບູຮານນະການ.

1.5 ການຕະຫລາດ

ຜົນຜະລິດໝາກແໜ່ງ ແມ່ນຖືກສົ່ງອອກໄປຍັງຕະຫລາດ ສປປ ຈີນ ປະມານ 1,000 – 1,800 ໂຕນ/ປີ ໃນຮູບແບບສົ່ງອອກໝາກແໜ່ງດິບ ແລະ ໝາກແໜ່ງອົບແຫ້ງ, ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະບ້ານຈະມີຜູ້ເກັບຊື້ຂັ້ນບ້ານ (ພໍ່ຄ້າຂັ້ນບ້ານ) ເພື່ອທ້ອນໂຮມຜົນຜະລິດ ແລ້ວຂາຍສົ່ງໃນພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ຫຼື ຄົນຈີນມາເກັບຊື້ ຈາກນັ້ນ ພໍ່ຄ້າດັ່ງກ່າວ ຈະສົ່ງຂາຍໃຫ້ ແກ່ບໍລິສັດສົ່ງອອກ ຢູ່ ສປປ ຈີນ ເພື່ອທຳການປຸງແຕ່ງເປັນຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບ ຫລັງຈາກນັ້ນ ຈະເປັນການນຳເອົາຜົນຜະລິດ ອອກຂາຍໄປຍັງ ຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍມີພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ເປັນຜູ້ແຈກຈ່າຍສິນຄ້າ ໄປຍັງຕະຫລາດໄດ້ແກ່: ຕະຫລາດສົ່ງອອກ, ຕະຫລາດເຄື່ອງເທດ ແລະ ຕະຫລາດການຢາ.

ຮູບພາບ 11: ແຜນວາດຕ່ອງໂສ້ການຂາຍໝາກແໜ່ງ

ສໍາລັບລາຄາໜາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ແລະ ປາກຊ່ອງແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຂາດຂຶ້ນ ລາຄາ ຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານ ໜາກແໜ່ງແຫ້ງຂອງພັນປາກຊ່ອງ ມີລາຄາຢູ່ທີ່ 60,000 – 70,000 ກີບ/ກິໂລ ກຼາມ ໃນຂະນະທີ່ລາຄາໜາກແໜ່ງກວາງຕຸງແຫ້ງ 300,000 ຫາ 450,000 ກີບ/ກິໂລກຼາມ ເມື່ອສິ່ງຮອດບໍລິສັດສິ່ງອອກຂອງຈີນ ຈະມີລາຄາຢູ່ທີ່ 800,000 ກີບ - 950,000 ກີບ/ກິໂລ ກຼາມ.

ຕາຕະລາງ 01 : ລາຄາໜາກແໜ່ງໃນຂັ້ນບ້ານ

ລາຍການ	ລາຄາໜາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ (ກີບ/ກລ)	ລາຄາໜາກແໜ່ງກວາງຕຸງ (ກີບ/ກລ)
ໜາກດິບ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ	6,000 – 7,000	47,000 – 50,000
ໜາກແຫ້ງ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ	60,000 – 75,000	300,000 - 450,000
ລາຄາຢູ່ ສປ ຈີນ	–	800,000 – 950,000

ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: *SUFORD-SU, 2016*

1.6 ການລົງທຶນປູກໜາກແໜ່ງ

ໂດຍລວມແລ້ວ, ຕົ້ນໜາກແໜ່ງ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີອາຍຸສິ້ນພຽງແຕ່ 4 ປີ ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ວ່າ ລະບົບຮາກຂອງມັນມີອາຍຸຍືນຍາວຫລາຍກວ່າ 20 ປີ, ແຕ່ສວນປູກໜາກແໜ່ງຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການພື້ນຟູທຸກໆ 10 ປີ ໂດຍການຕັດສາຍຂະຫຍາຍໄລຍະ ຕົ້ນໜາກແໜ່ງທີ່ໜາແໜ້ນເກີນໄປ ໃຫ້ທ່າງອອກຈາກກັນ ເພື່ອເປີດໂອກາດຕົ້ນໃໝ່ຢັ່ງຂຶ້ນມາແທນ ຫລັງຈາກນັ້ນ 1 ຫາ 2 ປີ ພາຍ ຫລັງ ຜົນຜະລິດໜາກແໜ່ງຈະເພີ່ມຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ການລົງທຶນປູກໜາກແໜ່ງ ແມ່ນຄິດໄລ່ພຽງ ແຕ່ 10 ປີ ທໍາອິດເທົ່ານັ້ນ ໂດຍແບ່ງແຍກການຄິດໄລ່ອອກເປັນໄລຍະ ຄື : ປີທີ 1 -3 ແລະ ປີທີ 4 -10, ດັ່ງລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້.

ການຄິດໄລ່ການລົງທຶນປູກໜາກແໜ່ງ ໃນປີທີ 1 ຫາ ປີທີ 10 ໄດ້ຄິດໄລ່ເອົາທຸກຂັ້ນ ຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊິ່ງເລີ່ມຈາກ ຄ່າບຸກເບີກພື້ນທີ່, ວັດສະດຸປູກ ແລະ ຄ່າສິ້ນເບືອງໃນ ການປົວລະບັດຮັກສາ (ຕາຕະລາງ 2).

ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: ຕ້ອງໃສ້ການຕະຫລາດ: *NUDP, 2015 ແລະ SUFORD-SU, 2016*

ຕາຕະລາງ 02: ການຄິດໄລ່ຕົ້ນທຶນການປູກໝາກແຫ່ງແຕ່ໃນປີທີ 1 ຮອດປີທີ 10

ລ/ດ	ລາຍການ	ຫົວໜ່ວຍ	ຈຳນວນ	ລາຄາ (ກີບ)	ລວມ (ກີບ)
1.ກ	ບຸກເບີກພື້ນທີ່ປູກ (ໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ)	ເຮັກຕາ	1	750,000	750,000
1.ຂ	ອະນາໄມພື້ນທີ່ກ່ອນປູກ	ເຮັກຕາ	1	700,000	700,000
2.ກ	ບຸກເບີກພື້ນທີ່ປູກ (ໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ)	ເຮັກຕາ	1	1,500,000	1,500,000
2.ຂ	ອະນາໄມພື້ນທີ່ກ່ອນປູກ	ເຮັກຕາ	1	800,000	800,000
3	ຄ່າເປັຍເຫງົ້າໝາກແຫ່ງ	ເປັຍ	1,500	1000	1,500,000
4	ຄ່າແຮງງານປູກ	ເປັຍ	1,500	500	750,000
5	ຄ່າແຮງງານບົວລະບັດຮັກສາ ປີທີ 1	ຄັ້ງ	3	950,000	2,850,000
6	ຄ່າແຮງງານບົວລະບັດຮັກສາ ປີທີ 2	ຄັ້ງ	2	950,000	1,900,000
7	ຄ່າແຮງງານບົວລະບັດຮັກສາ ປີທີ 3	ຄັ້ງ	1	950,000	950,000
8	ຄ່າແຮງງານບົວລະບັດຮັກສາ ປີທີ 4 - 10	ຄັ້ງ	7	950,000	6,650,000
9	ຄ່າແຮງງານເກັບກູ້ໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ	ຄັ້ງໃນປີ6	6	750,000	4,500,000
10	ຄ່າແຮງງານເກັບກູ້ໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ	ຄັ້ງໃນປີ6	18	500,000	9,000,000
11.ກ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ໃນປີທີ 1 (1.ກ+1.ຂ+3+4+5)				6,550,000
11.ຂ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ໃນປີທີ 2 (6)				1,900,000
11.ຄ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ໃນປີທີ 3 (7)				950,000
11.ງ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ໃນປີທີ 4 - 10 (8+9)				11,150,000
	ລວມທັງໝົດມູນຄ່າການລົງທຶນປູກໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ				20,550,000
12.ກ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ໃນປີທີ 1 (2.ກ+2.ຂ+3+4+5)				7,400,000
12.ຂ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ໃນປີທີ 2 (6)				1,900,000
12.ຄ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ໃນປີທີ 3 (7)				950,000
12.ງ	ລວມ ຕົ້ນທຶນປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ໃນປີທີ 4 - 10 (8+10)				15,650,000
	ລວມທັງໝົດມູນຄ່າການລົງທຶນປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ				25,900,000

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສຳຫລວດພາກສະໜາມ, ມີນາ 2017.

ການລົງທຶນ ປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ໃນເນື້ອທີ່ໜຶ່ງເຮັກຕາ ແຕ່ປີທີ 1 ເຖິງປີທີ 10 ຈະມີມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດປະມານ 20,550,000 ກີບ ໃນນັ້ນ ປີທີ 1 ຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຢູ່ທີ່ 6,550,000 ກີບ/ເຮັກຕາ ຈາກນັ້ນມູນຄ່າ ການລົງທຶນຈະຫລຸດຮອດປີທີ 3 ຢູ່ທີ່ 950,000 ກີບ/ເຮັກຕາ, ເລີ່ມແຕ່ປີທີ 4 - 10 ມູນຄ່າລົງທຶນຈະຄົງທີ່ 1,858,000 ກີບ/ເຮັກຕາ/ປີ. ສໍາລັບການການລົງທຶນປູກໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງໃນເນື້ອທີ່ໜຶ່ງເຮັກຕາ ແຕ່ປີທີ 1 ເຖິງປີທີ 10 ຈະມີມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດ ປະມານ 25,900,000 ກີບ ໃນນັ້ນ ປີທີ 1 ຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຢູ່ທີ່ 7,400,000 ກີບ/ເຮັກຕາ ຈາກນັ້ນມູນຄ່າການລົງທຶນ ຈະຫລຸດຮອດປີທີ 3 ຢູ່ທີ່ 950,000 ກີບ/ເຮັກຕາ, ເລີ່ມແຕ່ປີທີ 4 - 10 ມູນຄ່າລົງທຶນ ຈະຄົງທີ່ 2,608,000 ກີບ/ເຮັກຕາ/ປີ. ມູນຄ່າການລົງທຶນປູກໝາກແໜ່ງທັງສອງຊະນິດ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຊັດເຈນ ໂດຍທີ່ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງຕ້ອງການເງິນລົງທຶນຫລາຍກວ່າ ເພາະວ່າ ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ປູກໃສ່ພື້ນທີ່ເປີດແປນ ແລະ ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດຫລາຍຄັ້ງຕໍ່ລະດູການ. ສະນັ້ນ, ຈິ່ງມີຄ່າສິ້ນເປື້ອງແຮງງານຫລາຍກວ່າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ເຫຼົ່ານັ້ນ ສາມາດນໍາເອົາໄປເປັນພື້ນຖານໃນການຄິດໄລ່ ຫລື ຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ສໍາລັບຜູ້ທີ່ມີຄວາມສິນໃຈ ທີ່ຈະປູກໝາກແໜ່ງ.

2. ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

ຮູບພາບ 12: ສວນປູກຫມາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ເມີ້ອາ ນາຫມໍ້ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ

2.1 ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

ຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ຈະສາມາດຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ, ສົມບູນ, ແຂງແຮງ ແລະ ໃຫ້ຜົນ ຜະລິດສູງ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍຫລາຍປັດໄຈ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປັດໄຈ ດ້ານສະພາບແວດ ລ້ອມເອື້ອຍອຳນວຍຕ່າງໆ ຄື :

2.1.1 ລັກສະນະພື້ນທີ່

ພື້ນທີ່ ທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການປູກໝາກແໜ່ງກວາງ ຕຸງ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຄວາມສູງ ຈາກໜ້ານ້ຳ ທະເລແຕ່ 800 ແມັດ ຫາ 1500 ແມັດ, ຖ້າ ປູກໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າ 800 ແມັດລົງມາໝາກ ແໜ່ງກວາງຕຸງ ຈະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແຕ່ໃຫ້ຜົນ ຜະລິດຕໍ່າ (ອອກໝາກໜ້ອຍ). ໝາກແໜ່ງ ກວາງຕຸງ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແຕ່ເຂດດິນຮາບ ພຽງ ຫາ ພື້ນທີ່ຄ້ອຍຊັນສູງ ແຕ່ລະດັບຄວາມ ຄ້ອຍຊັນທີ່ເໝາະສົມ ຄວນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 15- 25 ອົງສາ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສາມາດຖ່າຍເທອາ ກາດໄດ້ດີ ແລະ ບໍ່ມີດິນ ຫຼື ເສດໄມ້ (ຂີ້ເຫຍື້ອ) ທັບຖົມ ຈາກການເຊາະເຈື່ອນ ເວລາຝົນຕົກ, ທິດທາງຂອງຄວາມຄ້ອຍຊັນ (ທິດເໜືອ, ທິດ ໃຕ້, ທິດຕາເວັນຕົກ, ທິດຕາເວັນອອກ) ບໍ່ສົ່ງ ຜົນຕໍ່ການອອກໝາກຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ແຕ່

ຮູບພາບ 13: ລັກສະນະດິນທີ່ເໝາະສົມ

ຮູບພາບ 14: ລັກສະນະພື້ນທີ່ ທີ່ເໝາະສົມ

ຢ່າງໃດ, ໃນຂະນະທີ່ພື້ນທີ່ຮາບພຽງ ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງຈະໃຫ້ໝາກໜ້ອຍກວ່າພື້ນທີ່ຄ້ອຍຊັນ ເນື່ອງຈາກຮາກແໜງ ທີ່ຂະຫຍາຍຕົວພື້ນໜ້າດິນ ແລະ ດອກຂອງມັນຖືກທັບຖົມດ້ວຍດິນ ແລະ ຂີ້ເຫຍື້ອຈາກການເຊາະເຈື່ອນເວລາຝົນຕົກ.

ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ເກີດດອກ ແລະ ອອກໝາກຫຼາຍ ເມື່ອປູກໃນດິນໜຽວແກມດິນຕີມ, ຊາຍ ແລະ ມີຫີນເລັກໜ້ອຍ ດິນມີສີນ້ຳຕານເຂັ້ມເຖິງດຳ ລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ, ດິນມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ (ເຂດອາກາດເຢັນ) ແລະ ດິນຢູ່ໃກ້ກັບແຄມແຫຼ່ງນ້ຳ. ລະດັບຄວາມສົ້ມ - ເຄັມ (pH) ປານກາງ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 5.5 - 6.5, ພື້ນທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມແຫ້ງແລ້ງເກີນໄປ (ຄວາມຊຸ່ມຊື່ນຂອງດິນຕໍ່າກວ່າ 25%) ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງຈະບໍ່ເກີດດອກ ເນື່ອງຈາກຕົ້ນ ຂອງມັນຢູ່ໃນພາວະຂາດນ້ຳ.

2.1.2 ປະລິມານນ້ຳຝົນ

ຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ມີປະລິມານນ້ຳຝົນ ສະໜ່າສະເໝີລະຫວ່າງ 1,500 ຫາ 2,500 ມິລິແມັດ/ປີ ແຕ່ວ່າ ປະລິມານນ້ຳຝົນບໍ່ຄວນຕໍ່າກວ່າ 1200 ມິລິແມັດ/ປີ ແລະ ມີຈຳນວນວັນຝົນຕົກ ສະເລ່ຍ 110 - 140 ວັນ/ປີ.

2.1.3 ສະພາບພູມອາກາດ ແລະ ລະບົບນິເວດ

ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ, ເກີດດອກ ແລະ ອອກໝາກຫຼາຍ ຢູ່ໃນເຂດອາກາດເຄິ່ງອົບອຸ່ນ (humid subtropical climate zone), ເຊິ່ງເປັນເຂດອາກາດເຢັນ ທີ່ມີອຸ່ນຫະພູມສະເລ່ຍປະຈຳປີ ລະຫວ່າງ 19 ຫາ 22 ອົງສາເຊ (ເບິ່ງຮູບ 10).

ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ແລະ ອອກໝາກຫຼາຍ ຕ້ອງປູກໃນພື້ນທີ່ກ້ອງປ່າແກ່ (ອາຍຸຕົ້ນໄມ້ຫຼາຍກວ່າ 6 ປີຂຶ້ນໄປ) ທີ່ມີຮີ່ມເງົາ ມີແສງແດດສ່ອງຜ່ານປະມານ 50%.

ໃນພື້ນທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ໃບກວ້າງ ແມ່ນເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການອອກໝາກຂອງໝາກແໜ່ງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຕົ້ນໄມ້ໃບກວ້າງເຮັດໃຫ້ແສງສ່ອງຜ່ານບໍ່ໄດ້ດີ ນອກຈາກນັ້ນ ເມື່ອໃບຂອງມັນລົ່ນລົງພື້ນດິນຍັງ ໄປປົກຄຸ້ມດອກໝາກແໜ່ງ. ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ແລະ ອອກໝາກໜ້ອຍ ໃນເຂດທີ່ມີປ່າໄມ້ປ່ອງຫລາຍ ເພາະວ່າໄມ້ປ່ອງມີລະບົບຮາກໜາແໜ້ນ ເກີນໄປ. ໂດຍສ່ວນຫລາຍໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ເມື່ອນໍາໄປປູກຢູ່ເຂດອາກາດຮ້ອນອົບເອົ້າ ເຫັນວ່າໝາກແໜ່ງໃຫ້ຜົນຜະລິດຕໍ່າ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ຈະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແລະ ເກີດດອກຫລາຍຕໍ່ຕາມ ເນື່ອງຈາກວ່າ ດອກຂອງມັນຈະຫ່ຽວແຫ້ງຕາຍ ເມື່ອກະທົບກັບ ອາກາດຮ້ອນອົບເອົ້າ ໃນຊ່ວງເດືອນ ມີນາ ຫາ ເດືອນ ມິຖຸນາ. ສະນັ້ນ, ການປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ຢູ່ເມືອງ ນາແລ ແລະ ລອງ ແຂວງ ຫລວງນໍ້າທາ ຈຶ່ງບໍ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈຈາກຊາວບ້ານ ເນື່ອງຈາກ ມີຜົນໄດ້ຮັບບໍ່ຄູ່ມຄ່າກັບການລົງທຶນ.

2.2 ການຄັດເລືອກແນວພັນ ແລະ ການກະກຽມແນວພັນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

2.2.1 ການຄັດເລືອກແນວພັນ

ຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັບໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ແຕ່ມັນກໍ່ມີລັກສະນະເດັ່ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ການຄັດເລືອກແນວພັນໝາກແໜ່ງຈຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ເພາະຖ້າປູກໝາກແໜ່ງທັງສອງສາຍພັນປົນກັນ ຈະເຮັດໃຫ້ໄດ້ລາຄາຕໍ່າ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າປູກປົນກັບໝາກແໜ່ງສາຍພັນອື່ນໆ ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງ ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ ເພາະມີການປະສົມຂ້າມສາຍພັນຈາກແມງໄມ້ເຮັດໜ້າທີ່ໃນການປະສົມເກສອນ ເປັນຕົ້ນ ແມງໄມ້ ຈໍາພວກເຜິ້ງ.

ຮູບພາບ 15: ແມ່ນໄມ້ຊ່ວຍໃນການປະຜົນເກດສອນ

ຫມາຍເຫດ

ການສັງເກດສວນປູກໝາກແໜ່ງທີ່ມີຫຼາຍສາຍພັນປະສົມກັນ

ສາມາດສັງເກດດອກຂອງມັນ ຈະເຫັນສີສັນ, ຂະໜາດ ແລະ ສີຂອງໝາກກໍ່ແຕກຕ່າງກັນ ຊັດເຈນ (ສີແດງ, ຂຽວ, ໝາກນ້ອຍ, ໝາກໃຫຍ່), ໝາກຂອງມັນມີຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນ ເປັນໝາກແໜ່ງປ່າ, ໝາກແໜ່ງທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ ແລະ ສີແດງ ແມ່ນໝາກແໜ່ງກວາງ ຕຸງ.

2.2.2 ການກະກຽມແນວພັນ

ໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງນິຍົມກັນປູກດ້ວຍເຫງົ້າ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ ໄວກວ່າການປູກ ດ້ວຍແກ່ນ. ເຫງົ້າທີ່ເໝາະສົມ ສໍາລັບ ການນໍາເອົາໄປປູກໃນພື້ນທີ່ ຫ່າງໄກ ຄວນມີ ອາຍຸ 2 ປີ ໃນຂະນະທີ່ການປູກໃນພື້ນທີ່ໃກ້ ຄຽງ ແມ່ນນໍາໃຊ້ເຫງົ້າອາຍຸ 1 ປີ. ເຫງົ້າ ໝາກແຫ່ງ ຄວນຈົ່ງຮາກເຫງົ້າເຄົ້າ ໃຫ້ມີ

ຮູບພາບ 16: ການຫລົກເຫງົ້າທລາກແຫ່ງ

ຄວາມຍາວບໍ່ໃຫ້ຫລຸດ 20 ຊັງຕີແມັດ ຂຶ້ນ ໄປ ແລະ ຈົ່ງຮາກແຫ່ງອ່ອນໄວ້ ເພື່ອເຮັດ ໃຫ້ຕົ້ນໝາກແຫ່ງຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ. ເຫງົ້າ ໝາກແຫ່ງເມື່ອເວລາຂົນສົ່ງໄປຮອດ ພື້ນທີ່ ປູກ ມັນສາມາດພັກຕົວໄດ້ປະມານ 4 ວັນ ແຕ່ຕ້ອງເກັບຮັກສາໄວ້ຮົ່ມ ແລະ ຊຸ່ມຊື່ນ, ແຕ່ວິທີ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ຄວນເອົານໍາແນວພັນ ໝາກແຫ່ງໄປປູກເລີຍ ຫລື ປະໄວ້ 1-2 ມື້.

ຮູບພາບ 17: ລັກສະນະເຫງົ້າທລາກຈາກທລາກ

ຕັດລໍາ ແລະ ໃບຕົ້ນໝາກແຫ່ງສ່ວນ ເທິງອອກ ຈົ່ງລໍາຕົ້ນໃຫ້ມີຄວາມຍາວປະມານ 60 ຊັງ ຕີແມັດ ເມື່ອຈະນໍາເອົາເຫງົ້າໄປປູກໃນ ຊ່ວງເວລາທີ່ເໝາະສົມຄື ຊ່ວງທ້າຍເດືອນມີນາ ຫາ ພຶດສະພາ (ເດືອນ 3 ຫາ 5), ໃນກໍລະນີ ຖ້າເອົາເຫງົ້າໄປປູກໃນຊ່ວງເດືອນ 6 - 8 ໃນພື້ນທີ່ໃກ້ຄຽງ ແມ່ນສາມາດປູກທັງໃບເລີຍກໍໄດ້ ເພາະແມ່ນຊ່ວງລະດູຝົນ.

ຖ້າພື້ນທີ່ປູກຢູ່ຫ່າງໄກ, ການນຳເອົາເບ້ຍເຫງົ້າໝາກແໜ່ງ ອາຍຸ 1 ປີ ເປັນແນວພັນ ແມ່ນບໍ່
 ເໝາະສົມເພາະສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເຫງົ້າມັກເນົ່າຕາຍພາຍຫລັງຈາກປູກ. ຄວາມຈິງແລ້ວ, ເບ້ຍເຫງົ້າ
 ຈິ່ງຮາກຍາວເທົ່າໃດຍິ່ງດີ ແຕ່ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເວລາຂົນສົ່ງ ແລະ ນຳເອົາເບ້ຍໄປປູກ. ຂໍ້ຄວນ
 ເອົາໃຈໃສ່ : (1) ເວລາຫລົກເຫງົ້າຕົ້ນ ໝາກແໜ່ງຈາກສວນ ຄວນໃຊ້ມີຈັບຄໍຮາກແລ້ວຈິ່ງດຶງຂຶ້ນ
 ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ຄໍຮາກແຕກຫັກ (ຮູບ 16-17), ແຕ່ຖ້າຄໍຮາກແຕກຫັກ ບໍ່ຄວນນຳໄປປູກ
 ແລະ (2) ໃນລະຫວ່າງທີ່ນຳເອົາເຫງົ້າໝາກແໜ່ງໄປປູກບໍ່ຄວນປະໄວ້ດົນເກີນກວ່າ 2 ວັນ ທັງນີ້
 ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເບ້ຍທີ່ຈະນຳໄປປູກຕາຍຫລາຍ, ວິທີທີ່ດີຄວນປະດິນໃຫ້ຕິດກັບເຫງົ້າໝາກ
 ແໜ່ງເລັກນ້ອຍ ເພື່ອເປັນການຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຊື່ນຂອງເບ້ຍ.

ຮູບພາບ 18: ເບ້ຍຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງອາຍຸ 2 ປີ

2.3 ເຕັກນິກການປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

ເພື່ອຢາກເຮັດໃຫ້ ການປູກຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ປະສິບຜົນສຳເລັດສູງ, ຕົ້ນໝາກກວາງຕຸງ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງນັ້ນ, ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມພື້ນທີ່ໃຫ້ມີສະພາບທີ່ເໝາະສົມ, ອຸປະກອນການປູກໄດ້ມາດຕະຖານ ແລະ ມີວິທີການປູກທີ່ຖືກຕ້ອງ.

2.3.1 ການບຸກເບີກພື້ນທີ່

ການກະກຽມພື້ນທີ່ ແມ່ນການກະກຽມພື້ນທີ່ໃຫ້ມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ລວມທັງການປະຕິບັດງານໃນສວນໝາກແໜ່ງ ແລະ ການອະນຸລັກດິນ ແລະ ນ້ຳ ເຊິ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການວາງແຜນ ການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອສະດວກໃນການປົວລະບັດຮັກສາ ຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ແລະ ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກແໜ່ງຕາມລະດູການ.

ການກະກຽມພື້ນທີ່ປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ມີຂັ້ນຕອນທີ່ສຳຄັນ ຄື: ຖາງ ແລະ ຕັດຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍຈຳນວນໜຶ່ງ, ອະນາໄມເສດໄມ້ ແລະ ວັດຊະພິດ ເຄື່ອນຍ້າຍອອກຈາກພື້ນທີ່ (ບໍ່ຈຸດເຜົາ) ຈົ່ງຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ໃຫ້ກະແຈກກະຈາຍຢູ່ທົ່ວພື້ນທີ່ ເພື່ອໃຫ້ແສງແດດສ່ອງຜ່ານລົງສູ່ພື້ນທີ່ປູກປະມານ 50%.

ການຖາງ ຄວນຖາງໃນລະດູແລ້ງ (ເດືອນ 2 ຫາ 3) ເພື່ອສະດວກໃນການເກັບມ້ຽນເສດໄມ້ທີ່ຕັດຖາງລົງ ອອກຈາກພື້ນທີ່. ການຕັດຖາງຕົ້ນໄມ້ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ແຮງງານຄົນຕັດ.

ຂໍ້ທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ : ບໍ່ຄວນຈູດ ແລະ ເຜົາຕົ້ນໄມ້ທີ່ຕັດຖາງລົງ ໃນໄລຍະກະກຽມພື້ນທີ່, ເພາະຖ້າຈູດມັນຈະສົ່ງຜົນເສຍຕໍ່ໂຄງສ້າງ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ.

ຂໍ້ຄວນເອົາໃຈໃສ່: ພື້ນທີ່ ປ່າໄມ້ປ່ອງ ຫຼື ຊະນິດພືດທີ່ມີລັກສະນະຮາກໄມ້ຫຼາຍຄືໄມ້ປ່ອງ ຈະເຮັດໃຫ້ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງຕົ້ນໝາກແຫ່ງ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບໄມ້ໃບກວ້າງ ແລະ ໃບແຂງ ເມື່ອລົ່ນໃບຈະໄປປົກຄຸ້ມດອກໝາກແຫ່ງ ເຮັດໃຫ້ດອກເກີດຄວາມເສຍຫາຍ.

2.3.2 ການກຳນົດໄລຍະຫ່າງ

ໄລຍະປູກມີຜົນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕົ້ນໝາກແຫ່ງ, ຕໍ່ການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ປູກໃຫ້ມີຄວາມຄຸ້ມຄ່າ, ປະຢັດແຮງງານໃນການກຳຈັດວັດຊະພືດ. ໄລຍະຫ່າງທີ່ເໝາະສົມ ກັບການປູກໝາກແຫ່ງ ລະຫວ່າງຕົ້ນຕໍ່ຕົ້ນແມ່ນ 1x1 ແມັດ ແມ່ນນຳໃຊ້ສຳລັບປູກຢູ່ເທິງສັນພູເຂດຫ່າງໄກຈາກແຫຼ່ງນ້ຳ, ໃນຂະນະທີ່ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນຕໍ່ຕົ້ນ 1x2 ແມັດ ແລະ 2x2 ແມັດ ແມ່ນເໝາະສົມສຳລັບນຳໃຊ້ປູກໃນເຂດດິນຊຸ່ມຊື່ນໃກ້ແຄມແຫຼ່ງນ້ຳ, ເຊິ່ງຂະໜາດໄລຍະຫ່າງດັ່ງກ່າວຕົ້ນໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ ສາມາດຂະຫຍາຍຕົວຈອດກັນ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດໃນປີທີ 3.

ຖ້າປູກໝາກແຫ່ງ ໂດຍນຳໃຊ້ໄລຍະຫ່າງຫລາຍກວ່ານີ້ ຄື : 3x3 ແມັດ ແລະ 4x4 ແມັດ ຫລື ຫ່າງກວ່ານີ້ ຕົ້ນ ໝາກແຫ່ງ ຈະຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແລະ ລຳຕົ້ນໃຫຍ່ ແຕ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຫລາຍກວ່າ 5 ປີ ມັນຈຶ່ງຂະຫຍາຍຕົວຈອດກັນ, ແຕ່ຂະໜາດໄລຍະຫ່າງນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ແຮງງານໃນບົວລະບັດຮັກສາຢ່າງໜ້ອຍ 3 ປີ ເພາະວິທີການປູກຕົ້ນຕໍ່ຕົ້ນ ຫ່າງກັນ ແມ່ນເປີດພື້ນທີ່ໃຫ້ຈຳພວກວັດຊະພືດເກີດຂຶ້ນເປັນຈຳນວນຫລາຍ.

2.3.3 ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ

ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ ແມ່ນໝາຍເຖິງການນຳເອົາເບ້ຍເຫຼົ່າທີ່ຫລົກຈາກສວນໃດໜຶ່ງ ໄປຫາພື້ນທີ່ ທີ່ຈະປູກໝາກແໜ່ງບ່ອນໃໝ່, ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ, ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຄວາມລະມັດລະວັງສູງ ເພື່ອບ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ ເບ້ຍເຫຼົ່າ ໝາກແໜ່ງເສຍຫາຍ ເຊັ່ນ : ລຳຕົ້ນຫລື ເຫຼົ້າແຕກຫັກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄໍເຫຼົ້າ ຫຼື ຄໍຮາກ

ຮູບພາບ 19: ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ

2.3.4 ວິທີປູກ

ພາຍຫລັງກະກຽມພື້ນທີ່ປູກ ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ, ການປູກໝາກແໜ່ງດ້ວຍເບ້ຍເຫຼົ້າອາຍຸ 2 ປີ ຄວນປູກໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ໃນລະຫວ່າງທ້າຍເດືອນ ເມສາ ຫາ ທ້າຍເດືອນ ພຶດສະພາ. ໃນຂະນະທີ່ການປູກດ້ວຍເຫຼົ້າອາຍຸ 1 ປີ ໃນບໍລິເວນໃກ້ຄຽງກັບສວນປູກເກົ່າ ຄວນປູກໃນເດືອນ ມິຖຸນາ ຫາ ສິງຫາ, ເຊິ່ງມີຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ຮູບພາບ 20: ການຂຸດຂຸມປູກ

1. ໃຊ້ຈິກ ຫຼື ສຽມ ຂຸດລົງດິນເປັນຂຸມ, ເຊິ່ງຂະໜາດຂອງຂຸມບໍ່ສາມາດກຳນົດ ຄວາມຍາວ, ເລິກ, ກວ້າງ ຂອງຂຸມໄດ້ ເພາະຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງເຫງົ້າທີ່ນຳມາປູກວ່າ ມີຄວາມຍາວ, ເລິກ, ກວ້າງຂະໜາດໃດ.

ຮູບພາບ 21: ການນຳເອົາເຫງົ້າສຳປູກ

2. ນຳເອົາເຫງົ້າໝາກແໜ້ງ ທີ່ໄດ້ກະກຽມໄວ້ ລົງປູກໃສ່ຂຸມ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ຖ້າພື້ນທີ່ມີຄວາມຄ້ອຍຊັນ ຕ້ອງວາງຮາກເຄົ້າບິ່ນເຂົ້າຫາທິດຄ້ອຍຊັນ ແລ້ວໃຊ້ມີສຽບຮາກແໜງໃສ່ໜ້າຕັດດິນເລັກນ້ອຍ ເພື່ອຊ່ວຍຮາກຢຶດແໜ້ນກັບດິນ, ຈາກນັ້ນ ນຳເອົາດິນ ລົງຖິມໃຫ້ຖ້ວມໃນລະດັບຕ່ຳກວ່າຄຳຮາກ/ເຫງົ້າ ແລ້ວອັດ (ຢຽບ) ດິນໃຫ້ແໜ້ນ ພໍປະມານ, ການຖິມດິນບໍ່ຄວນຖິມປາຍຮາກແໜງ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຕ້ອງຈຶ່ງປາຍຮາກແໜງໃຫ້ພື້ນດິນ, ເພາະວ່າປາຍຮາກແໜງ ຈະສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວເກີດເປັນຕົ້ນໃໝ່.

ຮູບພາບ 22: ການນຳເອົາດິນຖິມເທົ່າກັບໃຫ້ຖ້ວມຄຳເທົ່າ

3. ການປູກດ້ວຍເຫງົ້າອາຍຸ 2 ປີ (ຕັດໃບຖິ້ມ) ແມ່ນບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ໄມ້ແບບລຳຕົ້ນເນື່ອງຈາກມັນບໍ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບຈາກລົມພັດ
4. ຖ້າປູກດ້ວຍເຫງົ້າ ອາຍຸ 1 ປີ ປູກບໍ່ຕັດໃບ, ປູກໃນຊ່ວງເດືອນ 6 ຫາ ເດືອນ 8, ຫລັງຈາກປູກແລ້ວ ຄວນຊອກຫາຫລັກໄມ້ມາປັກລົງຂ້າງຕົ້ນ ແລ້ວໃຊ້ສາຍເຊືອກມັດລຳຕົ້ນໝາກແໜ່ງຕິດໃສ່ກັບຫລັກໄມ້ບໍ່ໃຫ້ແໜ້ນຈົນເກີນໄປ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ລຳຕົ້ນລົ້ມລົງ ເມື່ອກະທົບກັບສິ່ງລົບກວນຕາມທຳມະຊາດ.

ຂໍ້ທີ່ຄວນລະວັງ: ເວລາປູກ, ຖ້າຖືມດິນຖ້ວມຄໍຮາກ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ຕົ້ນໝາກແໜ່ງທີ່ປູກບໍ່ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຕາຍໄປໃນທີ່ສຸດ. ສະນັ້ນ, ບໍ່ຄວນຖືມດິນຖ້ວມຄໍຮາກ.

ຮູບພາບ 23: ຄໍຮາກຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ

2.4 ການບົວລະບັດຮັກສາສວນປູກໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

ຮູບພາບ 24: ການອະນາໄມກໍາຈັດວັດຊະພືດ

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ
ໃນເຂດພື້ນທີ່ດິນຄ້ອຍຊັນ ແມ່ນມັນຈະ
ຂະຫຍາຍ ຫລື ເກີດຕົ້ນໃໝ່ແຕ່ ເທິງລິງ
ລຸ່ມ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ການບົວລະບັດ
ຮັກສາສວນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ໃນປີ
ທໍາອິດແມ່ນອະນາໄມ 3 ຄັ້ງ/ປີ (ຕົ້ນ,
ກາງ ແລະ ທ້າຍລະດູຝົນ) ໂດຍການ
ກໍາຈັດວັດຊະພືດ ແລະ ຈໍາພວກເຄືອ
ອອກ. ໃນປີທີສອງ 2 ຄັ້ງ/ປີ (ຕົ້ນ ແລະ
ທ້າຍລະດູຝົນ) ອະນາໄມ ພວກເຄືອ,
ວັດຊະພືດ, ປີທີສາມ ອະນາໄມ 1 ຄັ້ງ/ປີ
(ໃນເດືອນ 11 ຫາ ເດືອນ 12), ປີທີ 4
ອະນາໄມ 1/ປີ

ຮູບພາບ 25: ສວນປູກທີ່ໄດ້ຮັບການອະນາໄມດີ

ຮູບພາບ 26: ແສງແດດສ່ອງຜ່ານທີ່ເທມະຮ້ອນ 50%

ໂດຍການກຳຈັດເຄືອ ແລະ ຕັດສາງລຳແກ່ອອກ, ການຕັດສາງໝາກແໜ່ງມີຜົນຕໍ່ຈຳນວນການເກີດໜ່ວຍໝາກແໜ່ງຈຳນວນຫຼາຍ ໂດຍການຕັດສາງລຳແກ່ 1ຄັ້ງ/ປີ. ໂດຍການຕັດຊັກລົງບໍ່ດົງລົງຈຳດິນ ແຕ່ຖ້າຕັດດົງລົງແລ້ວເນັ້ນລົງດິນ ສິ່ງຜົນໃຫ້ຜົນຜະລິດໝາກແໜ່ງຫຼຸດລົງ ແຕ່ຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນໃນປີຕໍ່ໄປ. **ຂໍ້ຄວນລະວັງ:** ບໍ່ໃຫ້ອະນາໄມສວນໝາກແໜ່ງໃນຊ່ວງໝາກແໜ່ງເປັນດອກ ແລະ ໝາກ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຜົນເສຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບດອກ ແລະ ໝາກ.

ຮອບວຽນການສືບພັນຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ໜ່ວຍໜ້ອຍເມື່ອມີຕົ້ນໝາກແໜ່ງອາຍຸ 3 ປີ ຫາ 4 ປີ, ແຕ່ມີຕົ້ນໃໝ່ເກີດຫຼາຍ ເມື່ອຕົ້ນໝາກແໜ່ງລຸ້ນດັ່ງກ່າວແກ່ຕາຍໄປ. ສະນັ້ນ, ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າຕົ້ນໝາກແໜ່ງໃຫ້ຜົນຜະລິດບໍ່ດົງທີ່ໃນແຕ່ລະປີ.

ສະນັ້ນ, ການບົວລະບັດຮັກສາ ສວນປູກໝາກແໜ່ງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເຕັກນິກ ຢ່າງເໝາະສົມ ກໍ່ຄືຮັບປະກັນໃຫ້ແສງແດດສ່ອງຜ່ານ, ຄວາມໜາແໜ້ນລະຫວ່າງຕົ້ນຕໍ່ຕົ້ນ ແມ່ນບັດໄຈສຳຄັນທີ່ມີອິດພົນຕໍ່ສວນປູກໝາກແໜ່ງ ໃຫ້ມີຜົນຜະລິດສູງ.

2.5 ການເກັບກູ້ ແລະ ການປຸງແຕ່ງໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

2.5.1 ການເກັບກູ້

ຕົ້ນໝາກແໜ່ງຈະອອກດອກຢູ່ໃກ້ກັບໜ້າດິນ. ແມງໄມ້ແມ່ນເຮັດໜ້າທີ່ໃນການປະສົມເກສອນເຊັ່ນ: ແມງ ໄມ້ຕະກູນເຜິ້ງ (*Apiscerana indica*, *A. Dorsata* ແລະ *Nomia strigate*). ພວກມັນມີບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ສຳຄັນໃນການພັກດັນໃຫ້ເກີດມີໝາກແໜ່ງ.

ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງໃຫ້ຜົນຜະລິດເມື່ອມີອາຍຸໄດ້ 3 ປີຂຶ້ນໄປ, ໃນໄລຍະທຳອິດໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍ ແຕ່ມີຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໃນປີຕໍ່ໆມາ.

ໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ສໍາລັບການເກັບ
 ກູ້ໝາກແຫ່ງແມ່ນໃນຊ່ວງທີ່ໝາກແຫ່ງສຸກແກ່
 ດີ ໝາກກາຍເປັນສີແດງເຂັ້ມ ຄືໃນຊ່ວງກາງ
 ເດືອນ 8 ຫາ ຕົ້ນເດືອນ 9. ວິທີການເກັບກູ້
 ແມ່ນໃຊ້ມິດຕັດເອົາເປັນພວງ. ການເກັບຮັກ
 ສາຄວນ ນໍາໃຊ້ເປົ້າທີ່ລະບາຍນໍ້າ, ອາກາດອອກ
 ໄດ້ດີ (ກະເປົ້າປານ). ໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງສາ
 ມາດເກັບໄດ້ 1 ຄັ້ງ/ປີ ເພາະການເກັບກູ້ແມ່ນ
 ເກັບໝົດທີ່ອຸດຽວເລີຍ.

ຮູບພາບ 27: ເປົ້າປານບັນຈຸໝາກແຫ່ງ

ໝາກແຫ່ງ 1 ພວງ ມີຈໍານວນໝາກ ສູງສຸດ 8 - 9 ໝາກ ແລະ ໜ້ອຍສຸດ 2 - 3 ໝາກ. ຄົນຜູ້
 ໜຶ່ງທີ່ເປັນແຮງງານໜຸ່ມສາມາດເກັບໄດ້ສະເລ່ຍ 25 ກິໂລ/ມື້ ແລະ ໝາກແຫ່ງສາມາດໃຫ້ຜົນ
 ຜະລິດສູງ 1057 ກິໂລ/ ເຮັກຕາ/ປີ (ມີຄ່າສະເລ່ຍ 372 ກິໂລກຼາມ/ເຮັກຕາ/ປີ) ໃນສ່ວນທີ່ມີ
 ຕົ້ນໝາກແຫ່ງອາຍຸ 4 - 5 ປີ ຈໍານວນຫຼາຍ, ຖ້າຜົນຜະລິດຂອງໝາກແຫ່ງຕົກຕໍ່າ 170ກິໂລ/
 ເຮັກຕາ/ປີ ໃນສ່ວນທີ່ມີຕົ້ນໝາກແຫ່ງອາຍຸ 1 - 2 ປີ ຈໍານວນຫຼາຍ. ສາເຫດເພາະການເກີດຈໍາ
 ນວນຕົ້ນສືບພັນຂອງຕົ້ນໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງບໍ່ຄົງທີ່ ເນື່ອງຈາກວ່າສ່ວນປູກມີຄວາມໜ້າແໜ້ນ
 ສູງເຮັດໃຫ້ການເກີດຕົ້ນໃໝ່ມີຈໍານວນໜ້ອຍ.

ຮູບພາບ 28: ໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ

2.5.2 ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເກັບຮັກສາໝາກແໜ່ງກ່ອນການຂາຍ

ການປຸງແຕ່ງໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນິຍົມກັນຢ້າງໄຟ ຫຼື ອົບແຫ້ງ. ຜົນຜະລິດໝາກແໜ່ງທີ່ໄດ້ ຈາກການເກັບກູ້ໝາກໃນຊ່ວງເວລາທີ່ແຕກຕ່າງກັນແມ່ນມີຄວາມສໍາພັນຕໍ່ກັບນໍ້າໜັກພາຍຫຼັງການອົບແຫ້ງ ຄື :

1. ຜົນຜະລິດທີ່ເກັບກູ້ໃນຊ່ວງວັນທີ 25 ເດືອນ 7 ຫາ ວັນທີ 5 ເດືອນ 8, ເມື່ອນໍາເອົາໄປຢ້າງ ຫຼື ອົບແຫ້ງ ມີອັດຕາສ່ວນຫຼຸດຂອງນໍ້າໜັກ ຢູ່ທີ່ 10 ກິໂລກຼາມ (ໝາກດິບ) ຈະໄດ້ 1 ກິໂລກຼາມ (ໝາກແຫ້ງ).
2. ຜົນຜະລິດທີ່ເກັບກູ້ໃນຊ່ວງໃນວັນທີ 6 ຫາ 15 ເດືອນ 8, ຫລັງຈາກການຢ້າງໄຟ ຫຼື ອົບແຫ້ງ ມີອັດຕາສ່ວນຫຼຸດຂອງນໍ້າໜັກ ຢູ່ທີ່ 7 - 8 ກິໂລກຼາມ (ໝາກດິບ) ຈະໄດ້ 1 ກິໂລກຼາມ (ໝາກແຫ້ງ).
3. ຜົນຜະລິດທີ່ເກັບກູ້ພາຍຫລັງວັນທີ 15 ເດືອນ 8 ເປັນຕົ້ນໄປ, ຫລັງຈາກການຢ້າງໄຟ ຫຼື ອົບແຫ້ງ ມີອັດຕາສ່ວນຫຼຸດຂອງນໍ້າໜັກ ຢູ່ທີ່ 5 - 6 ກິໂລກຼາມ (ໝາກດິບ) ຈະໄດ້ 1 ກິໂລກຼາມ (ໝາກແຫ້ງ).

ຮູບພາບ 29: ການອົບແຫ້ງໝາກແໜ່ງ

ຮູບພາບ 30: ເຕົ້າອົບໝາກແໜ່ງ

ການສິ້ນເບື້ອງເວລາໃນການອົບແຫ້ງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຄວບຄຸມຄວາມຮ້ອນຂອງໄຟ ເພື່ອໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງດີ ຖ້າຄວາມຮ້ອນສະໜໍາສະເໝີ ແມ່ນໃຊ້ເວລາອົບ 24 ຊົ່ວໂມງ, ໝາກແໜ່ງທີ່ຜ່ານການອົບແລ້ວສາມາດເກັບຮັກສາໄວ້ໄດ້ດີນ ໂດຍການເກັບໃສ່ ເປົ່າໄວ້ບ່ອນຮົ່ມດີ. ແຕ່ຖ້າໝາກແໜ່ງທີ່ບໍ່ອົບຫຼັງເກັບກູ້ມາໃຫ້ລ້າງນໍ້າ ແລະ ຕາກແຕດໃຫ້ແຫ້ງດີແລ້ວເກັບໄວ້ບ່ອນຮົ່ມລໍຖ້າຂາຍ.

ໃນລະດັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ເຂດທີ່ພໍ່ຄ້າເຂົ້າຖົງໄດ້ງ່າຍ ເຊັ່ນ: ບ້ານ ມີໄຊ, ບ້ານ ນ້ຳເງິນ, ບ້ານ ນ້ຳກໍ່ ເມືອງ ນາໜໍ້ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ສ່ວນໃຫຍ່ ເຂົາເຈົ້າມີຍົມກັນຊື້ຂາຍໝາກແໜ່ງດິບໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າເລີຍ ເພາະວ່າ ຜົນຜະລິດໝາກແໜ່ງ ມີຍົມກັນເກັບກູ້ໃນຊ່ວງເດືອນທ້າຍເດືອນ 7 ຫາ ຕົ້ນເດືອນ 8 ຖ້ານຳເອົາໄປອົບແຫ້ງ ນ້ຳໜັກຈະຫລຸດລົງຫຼາຍ.

3. ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ

ຮູບພາບ 31: ສວນປູກຫມາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ

3.1 ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມຂອງຕົ້ນໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ

ຄວາມເໝາະສົມທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມແມ່ນປັດໃຈສໍາຄັນ ທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງຕົ້ນໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ. ສະນັ້ນ, ຄວນພິຈາລະນາປັດໃຈແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມລຸ່ມນີ້ :

3.1.1 ລັກສະນະພື້ນທີ່

ລັກສະນະພື້ນທີ່ ທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ແມ່ນພື້ນທີ່ມີລັກສະນະຮາບພຽງຫາຄ້ອຍຊັນ ເຊິ່ງລະດັບຄວາມຄ້ອຍຊັນທີ່ເໝາະສົມຄວນຢູ່ລະຫວ່າງ 15 - 25 ອົງສາ ແລະ ຢູ່ສູງຈາກໜ້ານ້ຳທະເລບໍ່ເກີນ 900 ແມັດ ເພາະຖ້າປູກໃນພື້ນທີ່ສູງກວ່າ 900 ແມັດ ຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ແລະ ບໍ່ຈັບໝາກເພາະວ່າມີອາກາດທີ່ໜາວເຢັນ ເຊິ່ງຕົ້ນໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ຈະບໍ່ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ຄວາມໜາວເຢັນ. ໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນດິນໜຽວແກມດິນຕີມ, ຊາຍ ແລະ ມີຫີນເລັກນ້ອຍ ດິນມີສີນ້ຳຕານເຂັ້ມເຖິງດຳ ເຊິ່ງເປັນດິນທີ່ມີການລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ ມີຄວາມຊຸ່ມຊືມໃນດິນບໍ່ຫຼຸດ 22 ເປີເຊັນ ແລະ ຄວາມເປັນກົດ - ດັງ (PH) 5.5 ຫາ 7.5. ເຂດທີ່ມີດິນຊື່ນໜ້າຕົ້ນແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກແຫ່ງປາກຊ່ອງ.

ໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດຕໍ່າ ຖ້າປູກໃນບໍລິເວນຮົ່ມເງົາ (ພື້ນທີ່ມີໄມ້ປົກຄຸ້ມຫຼາຍ) ແລະ ເຂດປ່າໄມ້ປ່ອງກະຈາຍພັນຢູ່. ເນື່ອງຈາກວ່າ, ໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ຖ້າປູກໃນພື້ນທີ່ເປີດແປນ ເພາະວ່າມັນຕ້ອງການແສງແດດຫຼາຍກວ່າ 80% ຂຶ້ນໄປ. ສະນັ້ນ, ການປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ຢູ່ໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ (ເຂດອາກາດຮ້ອນອົບເອົ້າ) ປະສົບຜົນສໍາເລັດດີກວ່າໝາກແຫ່ງກວາງຕຸງ.

ຖົງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດຫຼາຍແມ່ນປູກໃນພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມຄ້ອຍຊັນປານກາງ ບໍ່ຫ່າງໄກຈາກຫ້ວຍນ້ຳຫຼາຍ ມີແສງແດດສ່ອງຜ່ານຕະຫຼອດ.

3.1.2 ປະລິມານນ້ຳຝົນ

ປະລິມານນ້ຳຝົນ ປະຈຳປີທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງ ຕົ້ນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ຄວນຢູ່ລະຫວ່າງ 1200 ຫາ 2400 ມິລິແມັດ/ປີ, ປະລິມານນ້ຳຝົນບໍ່ຄວນຕໍ່າກວ່າ 1200 ມິລິແມັດ/ປີ ແລະ ມີຈຳນວນວັນຝົນຕົກ ສະເລ່ຍ 110 - 140 ວັນ/ປີ ເຊິ່ງປະເທດເຮົາມີປະລິມານນ້ຳຝົນເໝາະສົມຢູ່ແລ້ວເປັນຕົ້ນ ແມ່ນເຂດພາກເໜືອ.

3.1.3 ສະພາບພູມອາກາດ

ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ຢູ່ໃນເຂດອາກາດລົມມໍລະສຸມ, ເຂດອາກາດຮ້ອນອົບເອົ້າ ແລະ ເຂດອາກາດ ເຄິ່ງອົບອຸ່ນ (ເບິ່ງຮູບ 10) ເຊິ່ງເປັນເຂດອາກາດເຢັນ ທີ່ມີອຸນຫະພູມສະເລ່ຍ 20-25 ອົງສາເຊ ເຊິ່ງສູງກວ່າໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງເລັກນ້ອຍ. ອຸນຫະພູມມີຄວາມສຳພັນກັບການເກີດດອກອອກໝາກ, ໃນຊ່ວງໄລຍະເດືອນ ມີນາ ຫາ ພຶດສະພາ ເຂດສວນປູກຕັ້ງຢູ່ບໍລິເວນອຸຫະພູມສູງເກີນໄປ ເຮັດໃຫ້ອອກໝາກຈຳນວນໜ້ອຍເພາະອາກາດຮ້ອນເກີນໄປສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງດອກ (ເຮັດໃຫ້ດອກຫ່ຽວແຫ້ງ).

3.2 ແນວພັນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ

ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ເປັນໝາກແໜ່ງແດງຄືກັບໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ ເຊິ່ງມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນ ຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເລັກນ້ອຍຄື. ການຄັດເລືອກແນວພັນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງມາ ປູກ ຄວນມີຄວາມລະມັດລະວັງ ເພາະຈະສິ່ງຜົນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ສູນເສຍທຶນຮອນ ແລະ ເວລາ. ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ປູກດ້ວຍເບ້ຍເຫງົ້າ ແມ່ນ ຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດໄວ ແລະ ປະຢັດເວລາກວ່າການປູກດ້ວຍແກ່ນ. ເຫງົ້າທີ່ ເໝາະສົມ ຄວນມີອາຍຸ 2 ປີ ໂດຍລັກສະນະຂອງເຫງົ້າທີ່ເໝາະສົມ ຕ້ອງຈົ່ງຮາກເຄົ້າ ໃຫ້ມີ ຄວາມຍາວ 20 ຊັງຕີແມັດ ຂຶ້ນໄປ ແລະ ຈົ່ງຮາກແໜ່ງອ່ອນໄວ້ ເຊິ່ງຮາກແໜ່ງອ່ອນຈະ ກາຍເປັນໜ່ວຍ ແລະ ຕົ້ນໝາກແໜ່ງຕໍ່ໄປ. ຄວນຕັດລ່າ ແລະ ໃບ ອອກສ່ວນເທິງ ຈົ່ງລ່າຕົ້ນໃຫ້ ມີຄວາມຍາວ 40 - 50 ຊັງຕີແມັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຖ້າຕ້ອງການປູກໂດຍບໍ່ຕັດລ່າ ແລະ ໃບສ່ວນເທິງອອກ ແມ່ນໃຫ້ປູກໃນຊ່ວງເດືອນ 7 ຫາ 8. ການປູກດ້ວຍເຫງົ້າທັງ ສອງວິທີ ແມ່ນ ໃຫ້ຜົນຜະລິດໃນປີທີ 3 (ການປູກດ້ວຍເຫງົ້າທີ່ຕັດໃບອອກ ເຮັດໃຫ້ລະບົບຮາກຂະຫຍາຍຕົວ ໄວ, ເກີດໜ່ວຍກວ່າ). ການພັກຕົວຂອງເບ້ຍເຫງົ້າໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ສຸກສຸດບໍ່ເກີນ 4 ວັນ.

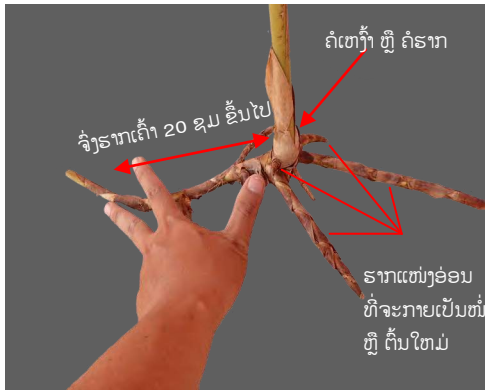
ຮູບພາບ 32: ການໃຊ້ມີ້ຈັບຄໍຮາກເພື່ອຫລົກເຫງົ້າ ແລະ ລັກສະນະເຫງົ້າທຸກລັກການທຸກລັກ

ບໍ່ຄວນລະວັງ ຖ້ານຳເບ້ຍເຫງົ້າໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ ອາຍຸ 1 ປີ ມາເຮັດແນວພັນ ສາມາດເຮັດໄດ້ ແຕ່ບໍ່ຮັບປະກັນອັດຕາການ ຫລອດຕາຍ ເພາະຕົ້ນໝາກແຫ່ງອາຍຸ 1 ປີ ຍັງເປັນຕົ້ນອ່ອນ ຖ້າຫລີກມາເປັນແນວພັນ ເຫງົ້າ ແລະ ລຳ ມັກແຕກເສຍຫາຍ ເວລາຫລີກ ແລະ ຂົນສົ່ງໄປສະຖານທີ່ປູກ ເຮັດໃຫ້ເຫງົ້າ ເນົ່າ ຕາຍໄປ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໝາກແຫ່ງບໍ່ສາມາດຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຕາຍໄປໃນທີ່ສຸດ. ເບ້ຍເຫງົ້າໝາກແຫ່ງຈິ່ງຮາກຍາວ ເທົ່າໃດຍິ່ງດີ ແຕ່ວ່າລຳບາກເວລາຂົນສົ່ງເບ້ຍໄປປູກ ແລະ ເຮັດ ໃຫ້ຕ້ອງໃຊ້ເວລາໃນການຂົນສົ່ງ. ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງຕ້ອງຕັດຮາກໃຫ້ ເໝາະສົມ ແລະ ຂະໜາດຂອງຂຸມປູກກໍຕ້ອງຂຸດກວ້າງຕາມ ເຫງົ້າ. ບໍ່ຄວນປູກເຫງົ້າທີ່ແຕກຫັກ.

ຮູບພາບ 33: ຄໍເຫງົ້າ

ຮູບພາບ 34: ການຈັ່ງຮາກເຄົ້າໃຫ້ໄດ້ຂະໜາດທີ່ພໍດີ ແລະ ການຈັ່ງຮາກແຫ່ງອ່ອນໄວ້

3.3 ເຕັກນິກການປູກໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ

3.3.1 ການບຸກເບີກພື້ນທີ່

ການບຸກເບີກພື້ນທີ່ ສາມາດເຮັດໄດ້ດ້ວຍການ ຖາງ, ຈູດ ແລະ ຮີ້ ເພື່ອກຳຈັດວັດຊະພຶດ, ຕົ້ນ ໄມ້ນ້ອຍອອກ ເຊິ່ງໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແມ່ນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ໃນ ລະຫວ່າງເດືອນ 2-3, ໂດຍສວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຊ້ ແຮງງານຄົນ ແລະ ນຳໃຊ້ອຸປະກອນ ຄື: ພ້າ, ມິດ ແລະ ອື່ນໆ (ຕາມເງື່ອນໄຂຄວາມສະດວກ ຂອງແຕ່ລະບຸກຄົນ).

ຮູບພາບ 35: ການບຸກເບີກພື້ນທີ່ສວນປູກ

3.3.2 ການກຳນົດໄລຍະຫ່າງ

ຮູບພາບ 36: ໂລບະທ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນ

ໄລຍະຫ່າງທີ່ເໝາະສົມໃນການປູກໝາກແຫ່ງ ປາກຊ່ອງ ແມ່ນອີງຕາມສະພາບພື້ນທີ່ ຖ້າປູກ 1x1 ແມັດ ແມ່ນປູກໃນພື້ນທີ່ສັນພູຫ່າງໄກ ຈາກແຫຼ່ງນ້ຳຫຼາຍ, ປູກ 1 x2 ແມັດ ແລະ 2x2 ແມັດແມ່ນເໝາະສົມສຳລັບນຳໃຊ້ປູກໃນ ເຂດດິນຊຸ່ມຊື່ນໃກ້ແຄມແຫຼ່ງນ້ຳ, ຊຶ່ງຂະໜາດ ໄລຍະຫ່າງດັ່ງກ່າວ ຕົ້ນໝາກແຫ່ງ ສາມາດ

ຂະ ຫຍາຍຕົວຈອດກັນ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດໃນປີທີ 3. ຖ້າປູກໝາກແຫ່ງໂດຍນຳໃຊ້ໄລຍະ

ຫ່າງຫລາຍກວ່ານີ້ ຄື : 3x3 ແມັດ ແລະ 4x4 ແມັດ ຫລື ຫ່າງກວ່ານີ້ ຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ຈະຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ ແລະ ລຳຕົ້ນໃຫຍ່ ແຕ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາ ຫລາຍກວ່າ 5 ປີ ມັນຈຶ່ງຂະຫຍາຍຕົວຈອດກັນ, ແຕ່ຂະໜາດໄລຍະຫ່າງນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ແຮງງານໃນບົວລະບັດຮັກສາຢ່າງໜ້ອຍ 3 ປີ ເພາະວິທີການປູກຕົ້ນຕໍ່ຕົ້ນຫ່າງກັນ ແມ່ນເປີດພື້ນທີ່ໃຫ້ຈຳພວກວັດຊະພິດ ເກີດຂຶ້ນເປັນຈຳນວນຫລາຍ ເຊິ່ງການກຳນົດໄລຍະຫ່າງຄືກັນກັບການປູກ ໝາກແໜ່ງກວາງຕຸງ

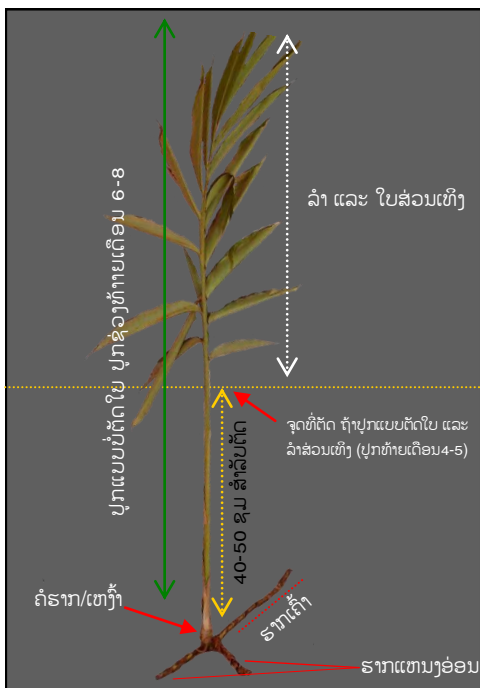
3.3.3 ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ

ການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງ ແມ່ນໝາຍເຖິງການນຳເອົາເບ້ຍເຫງົ້າທີ່ຫລີກຈາກສວນໃດໜຶ່ງ ໄປຫາພື້ນທີ່ທີ່ຈະປູກໝາກແໜ່ງບ່ອນໃໝ່, ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ, ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຄວາມລະມັດລະວັງສູງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເບ້ຍເຫງົ້າໝາກແໜ່ງເສຍຫາຍ ເຊັ່ນ: ລຳຕົ້ນ ຫລື ເຫງົ້າແຕກຫັກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄຳຮາກ. ເຊິ່ງການຂົນສົ່ງເບ້ຍໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ຖ້າຂົນສົ່ງໄປສະຖານທີ່ປູກທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກ ແມ່ນໃຫ້ຕັດລຳ ແລະ ໃບອອກ ກ່ອນນຳໄປປູກ ເຊິ່ງການປູກແບບນີ້ ຕ້ອງປູກໃນຊ່ວງທ້າຍເດືອນ 4 ຫາ ເດືອນ 5; ສຳລັບ ການຂົນສົ່ງເບ້ຍເພື່ອປູກໃນພື້ນທີ່ໃກ້ຄຽງ, ບໍ່ໄກ ແມ່ນບໍ່ຕັດລຳ ແລະ ໃບ ຈະປູກໃນຊ່ວງເດືອນ 6 ຫາ ເດືອນ 8 ແຕ່ເວລາປູກ ຕ້ອງນຳໄມ້ມາປັກເປັນຫລັກແລ້ວມັດຕິດກັບຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເບ້ຍຫລົ້ມຫຼື ຫັກ ເວລາລົມພັດມາ.

3.3.4 ວິທີປູກ

ການປູກຕົ້ນໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງດ້ວຍເຫງົ້າທີ່ຕັດລຳສ່ວນເທິງ ແລະ ໃບ ຄວນປູກໃນໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມ ຄືຊ່ວງທ້າຍເດືອນ 4 - 5 ເຊິ່ງຊ່ວງເໝາະສົມທີ່ສຸດແມ່ນທ້າຍເດືອນ 5. ໃນຂະນະທີ່ ການປູກແບບບໍ່ຕັດລຳ ແລະ ໃບອອກແມ່ນເໝາະສົມປູກໃນຊ່ວງທ້າຍເດືອນ 6 - 8 (ເໝາະສົມທີ່ສຸດແມ່ນເດືອນ 8). ຂະໜາດຂອງຂຸມປູກ (ຄວາມຍາວ, ເລິກ, ກວ້າງ) ແມ່ນບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້ຕາຍຕົວເພາະມັນຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງເຫງົ້າ (ຄວາມຍາວຂອງ ຮາກແໜງ ແລະ ຮາກຝ່ອຍ) ທີ່ນຳມາປູກ. ໃນການປູກ ເບ້ຍເຫງົ້າໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງສຳຄັນທີ່ສຸດ

ຮູບພາບ 37: ຕົ້ນໝາກແຫ່ງປາກຊ່ອງ

ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ປູກຖິມຄໍຮາກ (ເພາະຖ້າຖິມຄໍຮາກ ຕົ້ນຈະບໍ່ສາມາດຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດ). ເຫງົ້າຈະຂະຫຍາຍຕົວທາງຮາກແໜງ ເພື່ອເກີດລຳຕົ້ນໃໝ່ (ໝາຍວ່າ ເບ້ຍເຫງົ້າທີ່ປູກລຳຕົ້ນມັນຈະບໍ່ຂະຫຍາຍຕົວ).

3.4 ການປົວລະບັດຮັກສາສວນປູກໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ

ການປົວລະບັດຮັກສາ ສວນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ໃນປີທຳອິດແມ່ນອະນາໄມ 3 ຄັ້ງ/ປີ (ຕົ້ນ, ກາງ ແລະ ທ້າຍລະດູຝົນ) ໂດຍການກຳຈັດວັດຊະພືດ, ພວກເຄືອອອກ. ໃນປີທີສອງ 2 ຄັ້ງ/ປີ (ຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ທ້າຍລະດູ) ອະນາໄມພວກເຄືອ, ວັດຊະພືດ. ເລີ່ມແຕ່ປີທີສາມ ເປັນຕົ້ນໄປ ແມ່ນໃຫ້ອະນາໄມ 1 ຄັ້ງ/ປີ ໃນຊ່ວງເດືອນ 12. ຂໍ້ຄວນເອົາໃຈໃສ່, ບໍ່ໃຫ້ອະນາໄມຊ່ອງ ໝາກແໜ່ງເປັນດອກ ແລະ ໝາກ ເພາະປີທີສາມໝາກແໜ່ງເລີ່ມອອກດອກ ແລະ ເປັນໝາກ. ການຕັດສາງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ (ການຕັດສາງລຳແກ່) 1 ຄັ້ງ/ປີ ແມ່ນມີຜົນຕໍ່ການເກີດໜ່ວຍໝາກແໜ່ງ ຈຳນວນຫຼາຍ ເຊິ່ງສາມາດເຮັດໄດ້ດ້ວຍການຕັດຊັກລົງດິນ (ແຕ່ບໍ່ດົງລົງຈຳດິນ), ຖ້າຫາກດົງລົງ ແລະ ເນັ້ນລົງຈຳດິນສິ່ງຜົນໃຫ້ຜົນຜະລິດໝາກແໜ່ງຫຼຸດລົງ ແຕ່ຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນໃນປີຕໍ່ໄປ.

ສວນໝາກແໜ່ງ ຖ້າຫາກບໍ່ມີການຕັດສ້າງລຳແກ່ຂອງໃນແຕ່ລະປີ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ການຂະຫຍາຍພັນຂອງຕົ້ນໝາກແໜ່ງກໍ່ຊ້າ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຮອບວຽນ ການການເກີດໜ່ວຍພັນດັບສູນໄປ ເຊິ່ງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໝາກແໜ່ງຕາຍໝົດໃນທີ່ສຸດ.

ຮູບພາບ 38: ວັດຊະພືດປົກຄຸມຕົ້ນໝາກແໜ່ງ

ຮູບພາບ 39: ຕັດສາງຕົ້ນໝາກແໜ່ງ

3.5 ການເກັບກູ້ ແລະ ການປຸງແຕ່ງໝາກແໜ່ງ

3.5.1 ການເກັບກູ້

ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ໃຫ້ຜົນຜະລິດເມື່ອມີອາຍຸໄດ້ 3 ປີຂຶ້ນໄປ ແຕ່ໄລຍະທຳອິດໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍ ແລະ ຫຼາຍໃນປີ ຕໍ່ໆມາ, ໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມແກ່ການເກັບໝາກແໜ່ງທີ່ສຸດ ແມ່ນຊ່ວງທີ່ໝາກແໜ່ງສຸກດີເປັນສີແດງ ເຂັ້ມຄືໃນຊ່ວງເດືອນ 7 ຫາ ເດືອນ 11. ການເກັບກູ້ ແມ່ນສາມາດເຮັດໄດ້ດ້ວຍການໃຊ້ມືປິດເອົາໝາກແກ່ (ຈຶ່ງໝາກອ່ອນໄວ້ ໄວ້ເກັບຊຸດຕໍ່ໄປ), ສະນັ້ນໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງລະດູການໜຶ່ງ ສາມາດເກັບກູ້ໄດ້ຫລາຍຄັ້ງ ປະມານ 4 - 5 ເທື່ອ/ປີເນື່ອງຈາກໝາກຂອງມັນສຸກແກ່ບໍ່ພ້ອມກັນ. ຜົນຜະລິດຕະພາບຂອງ ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 150 ກິໂລກຼາມ ຫາ 1350 ກິໂລກຼາມ/ເຮັກຕາ/ປີ.

ຮູບພາບ 40: ຫລາກແໜ່ງປາກຊ່ອງທີ່ສຸກດີ

3.5.2 ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເກັບຮັກສາໝາກແໜ່ງກ່ອນການຂາຍ

ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ສ່ວນໃຫຍ່ນິຍົມກັນຂາຍດິບ, ແຕ່ກໍ່ຍັງມີຊາວກະສິກອນບາງເຂດ (ເຂດ ຫ່າງໄກ) ນິຍົມກັນປຸງແຕ່ງ ດ້ວຍການອົບແຫ້ງ ຫລື ຕາກແດດ ເພາະວ່າມັນສາມາດເກັບຮັກສາ ໄວ້ໄດ້ດົນ ແລະ ຈະໄດ້ລາຄາດີກວ່າຂາຍການຂາຍດິບ.

ກ. ການອົບແຫ້ງ: ແມ່ນວິທີການນຳເອົາໝາກແໜ່ງດິບ (ສຸກແກ່ເຕັມທີ່) ເຂົ້າໄປອົບແຫ້ງຢູ່ ໂຮງອົບຂະໜາດ ນ້ອຍລະດັບບ້ານ ຫລື ລະດັບຄອບຄົວ. ໃນການອົບໝາກແໜ່ງແຕ່ລະຄັ້ງຈະ ໃຊ້ເວລາຢູ່ 12 ຫາ 24 ຊົ່ວໂມງ ໂດຍຕ້ອງມີການຮັກສາອຸນຫະພູມຄວາມຮ້ອນຢ່າງເໝາະສົມ (ໄຟບໍ່ແຮງ). ໝາກແໜ່ງອົບແຫ້ງ ສາມາດເກັບໄວ້ໄດ້ດົນ ພ້ອມທັງເປັນການເພີ່ມມູນຄ່າລາຄາ ໝາກແໜ່ງ ຂຶ້ນຕໍ່ມໄປອີກ, ນອກຈາກນັ້ນ ມັນຍັງມີຄວາມເສຍຫາຍໜ້ອຍໃນການເກີດເຊື້ອຮາ ຕ່າງໆ. ການອົບແຫ້ງ ຫຼື ຢ້າງ: ຖ້າເຮົາເອົາໝາກແໜ່ງສົດເຂົ້າເຕົາອົບ ຈຳນວນ 60 ກິໂລກຼາມ ພ້ອມກັນ ຈະໃຊ້ເວລາຢູ່ປະມານ 12 ຊົ່ວໂມງ. ວິທີການອົບ : ທຸກໆ 30 ນາທີ ຕ້ອງໄດ້ ປັບໝາກແໜ່ງໃນເຕົາອົບຈາກລຸ່ມຂຶ້ນເທິງ ເພື່ອໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງສະເໝີກັນດີ. ອັດຕາສ່ວນຫລຸດ ຂອງນ້ຳໜັກ ຈາກການອົບແຫ້ງ ຢູ່ທີ່ 100 ກິໂລກຼາມ (ໝາກດິບ) ຈະໄດ້ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ ແຫ້ງ ປະມານ 15 ຫາ 20 ກິໂລ ກຼາມ.

ຮູບພາບ 41: ການຢ້າງຫມາກແໜ່ງ

ຮູບພາບ 42: ການຄວບຄຸມຄວາມຮ້ອນ

ຂ. ການຕາກແດດ: ຈະຕ້ອງໄດ້ອາໄສທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ. ລະດູການເກັບໝາກແໜ່ງໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຕົກຢູ່ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ, ການຕາກແດດແມ່ນບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງເຕັມທີ່ ແລະ ບໍ່ສາມາດປ້ອງກັນການເກີດເຊື້ອຮາຕາມມາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການຕາກແດດແມ່ນໃຊ້ເວລາຫຼາຍວັນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ. ໄລຍະເວລາໃນການຕາກແດດຈະໃຊ້ເວລາຢູ່ ປະມານ 7 ວັນ (ມີແສງແດດປົກກະຕິ) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງດີ. ອັດຕາສ່ວນຫລຸດຂອງນ້ຳໜັກ ປະມານ 100 ກິໂລກຼາມຕົບ ຈະໄດ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງ 13 - 14 ກິໂລກຼາມແຫ້ງ.

ຮູບພາບ 43: ການຕາກແດດໝາກແໜ່ງເພື່ອໃຫ້ໝາກແຫ້ງ

ການເກັບຮັກສາໝາກແໜ່ງແຫ້ງ ສາມາດເຮັດໄດ້ດ້ວຍການບັນຈຸໄວ້ໃນກະເປົາປານ (ລະບາຍອາກາດໄດ້ດີ) ຈາກນັ້ນ ເກັບມ້ຽນໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທດີ, ບໍ່ມີຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ບໍ່ມີສັດຕູລຶບກວນ (ມິດ, ໝູ, ມອດ..)

ເອກະສານຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ທົບທວນ

ຂະແໜງສິ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການຕະຫລາດ, 2006. ຄູ່ມືການປູກ
ໝາກແໜ່ງ. ໂຄງການ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ເມືອງ ຜຶ້ງສາລີ.

ສູນທອນ ເກດພັນ, 2016. ປູກໝາກແໜ່ງເປັນສິນຄ້າຢູ່ພູພຽງບໍລິເວນ : ຈົດໝາຍ
ຂ່າວສຸກປ. ສູນຄົ້ນ ຄວ້າວິທະຍາສາດປ່າໄມ້.

ສົມອນ ວົງຄໍາອໍ່ ແລະ ພຸດທະວົງ ສີໂຄດ, 2016. ຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບ
ການປູກໝາກ ແໜ່ງກວາງຕຸງ ແລະ ໝາກແໜ່ງປາກຊ່ອງ. ກໍລະນີສຶກສາຢູ່ບ້ານ ນ້ຳ
ແພງ ແລະ ມີໄຊ ເມືອງ ນາໜ້ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ບ້ານ ນ້ຳອານ ແລະ ບ້ານ ປ່າຂ່າ
ເມືອງ ລອງ, ບ້ານ ທົ່ງຖອນ ແລະ ບ້ານ ເລົາ ເມືອງ ນາແລ ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ. ສູນ
ຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ.

NAFRI, NUoL, SNV., 2007. A manual of 100 commercial NTFPs in
Laos. Vientiane capital, Lao PDR.